

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення»
Закону України «Про виконавче провадження»
*(реєстр. № 9065-1 від 13.03.2023 р.)**

Законопроектом передбачено внесення зміни до Закону України «Про виконавче провадження» (далі – Закон), які спрямовані на запровадження на період дії правового режиму воєнного стану і 30 календарних днів після його припинення або скасування мораторію на звернення стягнення та накладення арешту на кошти боржника-фізичної особи, що надійшли: як цільова грошова допомога від громадських, благодійних, міжнародних організацій та представництв міжнародних організацій в Україні; як державна допомога на проживання внутрішньо переміщеним особам; як державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

Законопроект є альтернативним до проекту Закону «Про внесення зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» (реєстр. № 9065 від 27.02.2023) (далі – проект № 9065).

Єдиною відмінністю цього законопроекту від проекту № 9065 є те, що запровадження мораторію на звернення стягнення та накладення арешту на кошти боржника-фізичної особи пропонується поширити також на кошти, що надходять як державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

Законопроект не суперечать Конституції України й міжнародним договорам, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Законопроект не суперечать практиці Європейського суду з прав людини, оскільки пропонувані в ньому положення щодо запровадження мораторію на звернення стягнення та накладення арешту на кошти боржника-фізичної особи передбачають: легітимну мету – забезпечення захисту й підтримки найбільш незахищених верств населення, які на сьогодні дійсно потребують грошової допомоги, для можливості її використання для покриття побутових витрат; встановлює заборону на звернення стягнення й накладення арешту на конкретне майно боржника-фізичної особи; обмежений строк для такої заборони – на період дії правового режиму воєнного стану і 30 календарних днів після його припинення або скасування (див.: «Sokur v. Ukraine», «Yuriy Nikolayevich Ivanov v. Ukraine», «Burmuch and others v. Ukraine»).

Окрім пропозицій, наданих до проекту № 9065, які є актуальними й для цього законопроекту, додатково пропонується звернути увагу на таке.

Питання щодо державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям регламентуються Законом України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям», Порядком призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 року № 250 (далі – Порядок).

Відповідно до абзацу 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям» державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям – це щомісячна допомога, яка надається

малозабезпеченим сім'ям у грошовій формі в розмірі, що залежить від величини середньомісячного сукупного доходу сім'ї.

Згідно з пунктом 2 Порядку державна соціальна допомога призначається і виплачується малозабезпеченим сім'ям, які постійно проживають на території України, а також іншим малозабезпеченим сім'ям у випадках, установлених законом, які з поважних або незалежних від них причин мають середньомісячний сукупний дохід менший від прожиткового мінімуму для сім'ї.

Державна соціальна допомога призначається на шість місяців з місяця звернення за її призначенням.

Таким чином, державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям – це строкова програма, яка має на меті забезпечення мінімального рівня життя для сімей із низьким рівнем доходів. Ця програма надає матеріальну допомогу, щоб допомогти таким сім'ям оплатити їх житло, енергоспоживання та інші основні потреби.

На наш погляд, пропозиція проекту щодо запровадження мораторію на звернення стягнення та накладення арешту на кошти боржника-фізичної особи, що надходять як державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям, у разі її прийняття може призвести до внутрішньої неузгодженості з нормами чинної статті 73 Закону України «Про виконавче провадження», якою визначається перелік виплат і грошових сум, на які не може бути звернено стягнення у виконавчому провадженні. Тому незрозуміло, чому на грошові кошти, які отримуються боржником-фізичною особою як державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям, слід ввести заборону органам державної виконавчої служби та приватним виконавцям проводити звернення стягнення та накладення арешту тимчасово на період до припинення або скасування правового режиму воєнного стану і 30 календарних днів після його завершення в Україні. Водночас державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям є допомогою, що призначається й виплачується з інших підстав, що прямо не залежать від дії, припинення або скасування правового режиму воєнного стану в Україні.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*